

EDUSKUNNAN VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MAATALOUSJAOSTOLLE

4H on Suomen suurimpia nuorisojärjestöjä, jonka toiminta on vuosien mittaan uudistunut ja kehittynyt myönteisesti. 4H-nuorisotyö on ennaltaehkäisevää työtä, jonka kohderyhmänä ovat lapset ja nuoret kuudesta vuodesta aina nuorisolain määrittelemään alle 29 ikävuoteen asti. Käytännön nuorisotyötä toteuttavat 183 suomenkielistä ja 18 ruotsinkielistä paikallisyhdistystä eri puolilla Suomea. 4H toimii sen puolesta, ettei yksikään lapsi tai nuori jäisi syrjään yhteiskunnasta.

4H luo hyvinvointia kaikkialle Suomeen

Suomen tulevaisuutta rakennetaan työn ja yrittäjyyden kautta. Muuttuvassa maailmassa 4H-järjestöllä on tärkeä tehtävä olla mahdollistamassa lasten ja nuorten kasvua aikuisiksi, joilla on kykyä ja halua ansaita toimeentulonsa omalla työllään joko toisen palveluksessa tai itsenäisinä yrittäjinä. 4H-järjestö mahdollistaa osaltaan lasten ja nuorten kasvua ihmisiksi, jotka pystyvät näkemään laajasti muutoksiin sisältyviä mahdollisuuksia ja osaavat hyödyntää niitä oman työuransa rakentamisessa.

4H-nuorisotyö ennaltaehkäisee syrjäytymistä, tuo harrastusmahdollisuuksia myös maaseudulle, edistää nuorten työelämävalmiuksia ja yrittäjyyttä sekä työllistää vuosittain tuhansia nuoria, samalla vastaten nuorten kasvaviin haasteisiin, kuten väkivaltaiseen käytökseen, empaattisuuden puutteeseen, liikkumattomuuteen, yksinäisyyteen ja mielenterveysongelmiin. 4H-nuorisotyö palvelee erinomaisella tavalla nuoren hyvän tulevaisuuden rakentamista. 4H-järjestön paikallisyhdistykset toimivat paikallisesti eri toimijoiden tärkeänä kumppanina, luoden hyvinvointia kaikkialle Suomeen.

4H tukee kasvua työelämään ja yrittäjyyteen

4H-nuorisotyön ydin kiteytyy *Kolme askelta työelämään* -toimintamallissa. Se kertoo siitä, miten 4H-järjestö tukee lapsen ja nuoren kasvua vastuulliseksi ja yritteliäiseksi kansalaiseksi. Ryhmätoiminnassa (1) opitut tiedot ja taidot luovat pohjan työelämätaitojen kehittymiselle (2), työllistymiselle ja yrittäjyydelle (3), joita 4H on tukemassa ja mahdollistamassa monipuolisten, eri ikäryhmille suunnattujen tuotteidensa ja palveluidensa kautta.

Kestävää kasvua tekemällä oppien

4H-järjestön visio ”Kestävää kasvua tekemällä oppien” kiteyttää 4H:n olemassaolon tarkoituksen ja tavoitteen lapsen ja nuoren näkökulmasta. Kestävä kasvu viestii kestävää elämäntapaa tukevista tiedoista, taidoista ja asenteista, joita lapsi ja nuori 4H-harrastuksessa oppii. Vuonna 2023 4H:n eri toimintamuodoilla tavoitettiin 181 000 lasta ja nuorta.

Kestävä elämäntapa tarkoittaa 4H-järjestössä ruokakasvatusta, nuorten kestävän metsä- ja luontosuhteen rakentumisen tukemista sekä kestäviin valintoihin kannustamista. Tämän lisäksi 4H

painottaa toiminnassaan lasten ja nuorten tarvitsemia tietoja, taitoja ja osaamista, jotka kestävät muuttuvassa maailmassa.

4H:ssa nuoret oppivat kantamaan vastuuta ympäristöstä konkreettisella tavalla. Tästä erinomaisena esimerkkinä toimii yhteistyössä yritysten ja nuorten kanssa toteutettava maatalousmuovin Reilu Teko -kierrätysshanke. Vuonna 2023 hankkeessa kerättiin huikeat yli 774 000 kiloa muovia kiertotalouden periaatteiden mukaisesti hyötykäyttöön.

Yhteistyössä Suomen Metsäsäätiön kanssa 4H mahdollistaa vuosittain yli 26 000 koululaiselle tutustumisen metsäluontoon ja metsäalan ammatteihin. Luonnontuotteiden keruu ja siihen kannustaminen on tärkeä osa 4H-järjestön toteuttamaa yrittäjyyskasvatusta erityisesti Pohjanmaalla, Pohjois-Suomessa ja Uudellamaalla. 4H:n Satosankarit-toiminta ostaa vuosittain merkittävän määrän puolukkaa, mustikkaa, pihlajanmarjoja sekä muita luonnontuotteita edelleen jatkojalostettavaksi. Vuonna 2023 Satosankarit-toiminnassa pidettiin välivuosi, mutta vuonna 2024 marjanvälitystä jatkoi 21 4H-paikalisyhdistystä. 4H-yhdistykset välittivät puolukkaa pohjalaismaakunnissa ja Pirkanmaalla elo-syyskuun aikana yli 400 000 kiloa.

Ilmastonmuutoksen hidastamiseen 4H-järjestö on kehittänyt Taimiteko-toimintamallin. Taimiteko tarkoittaa konkreettista tekoa, jonka niin yksityishenkilö kuin yhteisökin voi tehdä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Vuonna 2019 käynnistyneessä Taimiteko-toiminnassa on istutettu kesän 2024 jälkeen noin 900 000 taimea ja istutustoissa työllistynyt noin 750 nuorta. Kasvavat metsät toimivat hiilinieluina sekä lasten ja nuorten oppimisympäristöinä. Taimia ovat lahjoittaneet yli sata Taimiteko-kumppania. Vuonna 2024 istutukset tehtiin pääosin turvetuotannosta poistuneille maa-alueille Kemi-järvellä, Kärämäellä, Rautavaarassa, Soinissa, Sonkajärvellä, Viitasaarella ja Ähtärissä. Monelle nuorelle taimien istuttaminen on ensimmäinen kesätyöpaikka.

4H-kerhoissa lapset oppivat monipuolisesti käytännön tietoja ja taitoja koulutetun ohjaajan tuella itse tekemällä. Suosittuja 4H-kerhoja on yhteensä noin 3 400 eri puolilla Suomea. 4H:n organisoimat leirit, kilpailut ja koulujen kanssa tehtävä yhteistyö tarjoavat lisää mahdollisuuksia ryhmässä toimimiseen, oppimiseen ja harrastamiseen. Kansalaisyhteiskunnassa 4H ennaltaehkäisee lasten ja nuorten syrjäytymistä. Harrastustoiminnalla on tässä keskeinen rooli. Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla mahdollisuus vähintään yhteen harrastukseen.

4H:n kautta jo yli 13-vuotias voi saada ensimmäisen työkokemuksen ja päästä kokeilemaan yrittäjyyttä ohjatusti. Paikalliset 4H-yhdistykset tarjoavat työtilaisuuksia vuosittain tuhansille nuorelle. Yrittäjyydestä kiinnostunut nuori voi perustaa 4H-yhdistyksen tuella oman 4H-yrityksen. Vuonna 2023 nuorten kiinnostus 4H-yritystoimintaan jatkoi kasvuaan, kun 4H-yrittäjänä toimi jo yli 2 300 nuorta. Uusia 4H-yrityksiä perustettiin vuoden 2023 aikana 1 314. 4H-yrittäjien määrä kasvoi yli 250 edellisestä vuodesta.

4H-järjestön erityisenä vahvuutena ovat paikallisissa yhdistyksissä työskentelevät päätoimiset toimihenkilöt. Vakituinen henkilöstö mahdollistaa laajan kerhotoiminnan lisäksi kansalaisjärjestöistä mittaavimman työllistämistoiminnan sekä monien paikkakuntien tärkeiden erillishankkeiden toteuttamisen.

4H-järjestö luo vankkaa perustaa lasten ja nuorten hyvinvoinnille Suomessa

Hallituksen uusi ohjelma heijastelee vahvaa sitoutumista lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistämiseen. Ohjelmasta välittyy selkeä viesti lapsiperhemyönteisestä politiikasta, joka pyrkii takaamaan tasapuoliset mahdollisuudet kasvuun ja kehitykseen jokaiselle lapselle ja nuorelle. Tämä ohjelma on merkittävä askel kohti vastuullista yhteiskuntaa, jossa jokainen nuori voi menestyä.

Suomen 4H-liitto
Karjalankatu 2 A, 00520 Helsinki
Y-tunnus: 0202342-5
4h.fi

Hallitusohjelma on monipuolinen ja kattaa eri taseoisia kirjauksia. Väestöpoliittinen selonteko ja Yhteinen, kukoistava Suomi -tulevaisuustyö osoittavat, että hallitus tarkastelee tulevaisuuden haasteita laajasti ja pitkäjänteisesti. Tällainen kokonaisvaltainen lähestymistapa on ensiarvoisen tärkeä, kun pyritään rakentamaan kestävää ja vastuullista yhteiskuntaa tuleville sukupolville.

4H-yrittäjyys lisää tutkitusti kuntien elinvoimaa

Erityisesti kunnilla ja 4H-yhdistyksillä on ollut läheinen yhteistyösuhde. Kunnat rahoittavat lasten ja nuorten kerhotoimintaa, koulutuksia, työllistämistä ja yrittäjyyskasvatusta. Usein 4H-yhdistys tuo kuntaan lisäarvoa palvelusopimuksen kautta. 4H-yhdistys voi perustyoensä lisäksi olla täydentämässä kunnallista nuorisotyötä sekä osallistua monipuolisesti myös muuhun kunnan palvelutuotantoon.

LUT-yliopisto tutki 4H-yrittäjyyttä laajan aineiston pohjalta syksyllä 2023. Ainutlaatuinen tutkimus vahvistaa käsitystä harrastusten merkityksestä nuorten yrittäjyyspotentiaalin kehittämisessä. Tutkimuksen mukaan 4H-järjestön nuoria vapaa-ajan yrittäjyyteen ohjaava prosessi tukee heitä oikea-aikaisesti ja oikealla tavalla.

Osana tutkimushanketta toteutettiin kysely kuntasektorin toimijoille. Kyselyyn vastasi 88 kuntajohtajaa erikokoisista kunnista ympäri Suomea. Kyselyyn vastanneista kunnista 90 % oli toiminnassa paikallinen 4H-yhdistys ja 61 % kunnista jakoi kesäyrittäjyysseteleitä tukemaan 13–20-vuotiaiden nuorten yrittäjyyttä paikallisesti.

Vastaajista 57 % nosti paikalliset työpaikat ja yrittäjyyden tärkeänä pitovoimatekijänä kunnan näkökulmasta, 65 % puolestaan piti niitä myös vetovoimatekijänä. Tämän lisäksi 88 % vastaajista kertoi, että he kannustavat alle 18-vuotaita nuoria yrittäjyyteen.

Aineistosta selvisi, että kuntatoimijoiden ymmärrys harrastusyrittäjyydestä ja sen potentiaalista kunnan elinvoiman vahvistamisessa lisääntyy koko ajan ja asenteet nuorten yrittäjyyttä kohtaan kehittyvät monissa kunnissa myönteisesti. Kunnissa nähtiin hyviä mahdollisuuksia siihen, että 4H-yrittäjyys ja sen seurauksena nuorten yrittäjyys kunnissa lisääntyy, nuorten työllisyys paranee, oman kotikunnan palvelut sekä veto- ja pitovoima asuinpaikkana vahvistuvat.

4H-nuorisotyön valtionapua ei tule leikata

4H-järjestön valtionapua leikattiin vuodelle 2024 yhteensä 200 000 euroa, minkä takia valtionapu tippui 3,955 miljoonaan euroon. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan budjettikehyksessä vuodelle 2025 esitetään 4H-toiminnan valtionapua leikattavaksi 150 000 euroa eli 3,805 miljoonaan euroon. Toteutuessaan tämä tarkoittaisi, että 4H-järjestön vuosittaista valtionapua leikattaisiin 4 %:lla.

4H-järjestön valtionapuaan kaavailut leikkaukset saattavat lopettaa tärkeän ja kustannustehokkaan lasten ja nuorten harrastus- ja työllistämistoiminnan yli 40 kunnassa. Erityisesti valtionavun leikkaus heikentäisi 4H-toiminnan toimintaedellytyksiä maaseudulla, jossa pienentyvät ikäluokat heikentävät taloudellisia toimintaedellytyksiä mm. jäsenmaksutuottojen laskun vuoksi.

Leikkaus veisi harrastuksen yli 1 600 lapselta ja työpaikan yli 700 nuorelta

Valtiovarainministeriön esityksen toteutuminen olisi käytännön 4H-nuorisotyön kannalta äärimmäisen dramaattinen. Jos 4 % leikkaus tehtäisiin toimintaan, niin pelkästään 4H-järjestön mahdollistama nuorten yrittäjä- ja palkkatulo tippuisi yli 320 000 euroa. Työllistettyjen nuorten ja 4H-yrittäjien määrä

Suomen 4H-liitto
Karjalankatu 2 A, 00520 Helsinki
Y-tunnus: 0202342-5
4h.fi

tippuisi yli 700 nuorella. 4H-kerhojen määrä tippuisi yli 130 kerholla, mikä lopettaisi hyödyllisen ja edullisen harrastustoiminnan yli 1 600 lapselta. Koululaisten metsäpäivä jäisi toteutumatta yli 1 000 koululaiselta.

THL:n ja Sitran tekemien tutkimusten perusteella peruskoulun varaan jäävät aiheuttavat julkishallinnolle elinaikanaan keskimäärin jopa 370 000 euron lisäkustannukset verrattuna koulutuksen hankki-
viin. 4H-järjestön tekemä työ tukee erityisesti peruskoulun päättävien nuorten siirtymistä toiselle as-
teelle muun muassa Ysit töihin -toimintamallin avulla. Tämän lisäksi on tärkeä tiedostaa, että 4H-jär-
jestö mahdollisti vuonna 2023 nuorille lähes 8 000 000 euron palkka- ja yrittäjätulon eli yksi euro val-
tionapua loi 4H-toiminnan kautta yli 2 euroa tuloja nuorille.

4H-järjestön rahaliikenne on yli 29 miljoonaa euroa vuodessa, mistä valtionavun osuus on varsin ra-
jallinen. Valtionavulla on kuitenkin ratkaiseva vipuvaikutus 4H-nuorisotyöhön. Se toimii eräänlaisena
siemenrahana, jonka avulla voidaan organisoida vaikuttavaa työtä eri puolilla Suomea ja edesauttaa
nuorten työllistämistä sekä yritystoimintaa.

4H-nuorisotyötä tehdään kattavasti joko täydentämällä kunnallista nuorisotyötä tai pienemmissä kun-
nissa hoitamalla se kokonaan. Viime vuosina 4H-yhdistykset ovat tehneet ostopalvelusopimuksia
kuntien kanssa erilaisten nuorisopalveluiden tuottamisesta. Näitä ovat olleet esimerkiksi haja-asutus-
alueiden kerhotoiminta, iltapäivätoiminta, nuorten kesätyöllistäminen ym. Tämä on ollut mahdollista
yhdistyksissä olevan palkatun työvoiman turvin. Tästä syystä 4H-toiminta on oleellinen tuki ja vahvis-
tus heikossa taloudellisessa tilanteessa olevien kuntien nuorisotyön toteuttamiseen.

Tässä haasteellisessa tilanteessa 4H-nuorisotyön voimavarat on jo nyt viritetty äärimilleen. Mah-
dollinen valtionavustuksen supistus aiheuttaisi toiminnalle kohtalokkaita seurauksia muun muassa
siten, että 4H-nuorisotyö loppuisi joillakin alueilla, joilla se on ollut ainoa järjestetyn harrastustoimin-
nan muoto. Säilyttämällä paikallinen toiminta pystytään jatkossakin turvaamaan monipuolinen nuori-
sotyö kattavasti muuttuvassa kuntakentässä.

Edellä olevan perusteella Suomen 4H-liitto esittää, että eduskunta ottaa valtion vuoden 2025 talous-
arvioon momentille 30.10.55 lisäyksenä 550 000 euroa valtionapuna 4H-toimintaan.

Helsingissä 4. päivänä lokakuuta 2024

SUOMEN 4H-LIITTO RY

Tomi Alakoski
Toimitusjohtaja

Suomen 4H-liitto
Karjalankatu 2 A, 00520 Helsinki
Y-tunnus: 0202342-5
4h.fi